

stand paa Tal og Penge. Han havde fra Naturens Haand en ligefrem Afsky for de to Ting. Han sagde, han forstod dem ikke, og alle vi, der kendte ham nøjere, vidste, at han talte Sandhed. Han har mange Gange selv sagt, at i sit eget private Finansvæsen vilde han let være kørt fast, hvis han ikke havde haft til at begynde med sin udmærkede Hustru og senere sin Broder til at være sin private Finansminister. Jeg er vis paa, at det vilde ingen bedre kunne bevidne end hans Enke, som plejer at sidde her i Tilhørerloget.

Jeg har villet nævne disse Ting, fordi jeg ikke vil risikere, at man i Anledning af det, jeg nu har at anføre om de økonomiske Love, han særlig har knyttet sit Navn til, skulde sige, at jeg her har forsøgt at reducere min bedste Vens Minde. Det synes, at Midlerne fra Reformpartiets Side ikke herefter skulle tages saa nøje. Jeg tror, at det ærede Parti skulde betænke sig lidt, thi det har hidtil saa stærkt kritiseret de Radikales Optræden og paastaet, at denne Optræden ikke har været fin. Vi have nu hørt det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) tale om den opdragende Betydning, som Magten har. Men jeg tror, at ærede Medlemmer af Reformpartiet og især deres Ordførere skulde forsøge paa at vise Verden, at de vare blevne lidt velopdragne i den Tid, de have haft Magten. Naar Vilhelm Lassen blev Finansminister, var det sikkert en Tilfældighed. Han vilde rimeligvis selv have befundet sig bedre, hvis han havde faaet et andet Ministerium. Det er imidlertid den Slags Tilfældigheder, som tidt kan faa ret vidtrækkende Følger baade for en selv og for andre. Jeg tror, at hvis Vilhelm Lassen havde levet, vilde han sikkert som den selvkritiske Mand, han var, snart være bleven misfornøjet med sin finansministerielle Virksomhed. Naar jeg ser paa denne Virksomhed, kan jeg i hvert Fald ikke se rettere, end at den heller ikke har været til særlig Fordel for det Samfund, han har virket i.

Jeg skal ikke dvæle ret meget ved Toldloven. Jeg erkender, at jeg endnu ikke — jeg er jo kommen lidt hovedkulds ind i Politikken paa ny — har haft Tid og Lejlighed til at sætte mig saa grundig ind i de enkelte Satser, som det er nødvendigt for at kritisere Toldloven. Jeg hører, man er misfornøjet med Toldloven, fordi en Del af de Penge, som gaa ud af Statskassen, ikke har fundet ned i Forbrugernes Lommer.

Det er imidlertid en Opdagelse, man her har gjort noget sent. Det er nemlig en Opdagelse, man blandt mange andre har gjort Alverden over endog for mange Tider siden, hvorfor ogsaa Alverdens Statsmænd den ene efter den anden vende sig bort fra de Doktriner, som vi hidtil have troet paa, men som i Praksis have vist sig uholdbare. Det er, som sagt, en Kendsgerning, de saakaldte Manchestertheorier have faktisk ingen Tilhængere længere. Man har alle andre Steder, naar der har været Tale om Toldlovgivning, saavidt som muligt frigjort sig for Fordomme og Doktriner, før man er gaaet til Arbejdet, og har indrettet sin Toldlovgivning efter Øjeblikkets specielle Krav. Jeg siger, at naar alle Forsøg, som have været gjorte paa at lave en Toldlovgivning her i Landet, altid ere skete paa bedste Beskub, er det netop, fordi man er gaaet til Arbejdet med Fordomme og hellige Doktriner, som vi alligevel ikke have kunnet hævde overfor de næringsdrivende, men som vi paa den anden Side ikke have villet give Slip paa. Derfor have vi nu efter forskellige Forsøg faaet en Toldlov, som Handelsmændenes egen Profet, Grosserer Køedt, har betegnet som en Toldlov, der hverken er Fugl eller Fisk, som er princip- og planløs, og som har givet Beskyttelse til dem, som raabe højest om Beskyttelse, og som have et tilstrækkeligt Antal organiserede Vælgere til at give deres Fordringer Vægt, medens man derimod overfor dem, som have tiestille eller ikke have været stærke nok, har hævdet sine Doktriner. Saaledes er det gaaet med de tidligere Forsøg, og saaledes, siger Peschcke Køedt, er det gaaet med den Toldlov, vi have faaet. Jeg mener, at det ærede Reformparti ikke skal prale for stærkt med denne Toldlov, men jeg skal dog ikke ved denne Lejlighed komme nærmere ind paa den.

Den højtærede Finansminister har sagt — og det er rigtigt —, at Spørgsmaalet ikke er aktuelt i Øjeblikket, men skulde det blive aktuelt, vil jeg sige: Maa vi saa i hvert Fald være fri for al forlorn Doktrinarisme, den virkelige kan være slem, og vi have saamænd lidt længe nok under den, men den forlorne er meget værre. Den forlorne Doktrinarisme, der hævder Frihandel, men indfører Beskyttelse, maa vi være fri for den! Her gælder et Enten-Eller. Enten ere vi Frihandelsmænd, og saa arbejder man planmæssig og bestemt henimod Beskyttelsens Nedsættelse eller Afskaffelse, saa at man ikke paa noget